

Алгоритм дій учителя та працівників у разі виявлення випадку булінгу над дитиною

У випадках, коли вчитель має підозри або став свідком здійснення булінгу (з боку однолітків, працівників навчального закладу або інших осіб), здійснює такі дії:

- повідомляє про факт булінгу в усній чи письмовій формі адміністрацію закладу;
- повідомляє про випадок булінгу психологічну службу закладу;
- повідомляє про факт булінгу (цькування) батьків дитини, яку булять, та батьків дитини-булера.

Поради вчителям ЯК ДОПОМОГТИ ДИТИНІ, ЯКА ЦЬКУЄ ІНШИХ

В ситуації булінгу завжди беруть участь три сторони, а тому, коли ви дізнались про цькування у школі, не слід забувати про тих, хто ображає. Пам'ятайте, що дитині, яка булить інших, увага та допомога потрібна не менше, ніж тій, яка страждає від булінгу.

Відверто поговоріть з нею про те, що відбувається, з'ясуйте, як вона ставиться до своїх дій і як реагують на факт булінгу інші діти. Ви можете почути у відповідь, що “всі так роблять”, або “він заслуговує на це”. Поясніть, які дії ви вважаєте булінгом (цькування, образливі прізвиська, загрози фізичного насильства, залякування, висміювання, коментарі з сексуальним підтекстом, бойкот іншої дитини або підбурювання до ігнорування, плітки, публічні приниження, штовхання, плювки, псування особистих речей, принизливі висловлювання або жести).

Спокійно роз'ясніть дитині, що її поведінка може завдати шкоди не тільки жертві, а й усім учасникам освітнього процесу. Дайте зрозуміти дитині, що поведінка булера є дуже серйозною проблемою, і ви не будете терпіти це в майбутньому. Чітко і наполегливо, але без гніву, попросіть дитину зупинити цькування. Скажіть дитині, що їй потрібна допомога, а тому ви тимчасово триматимете зв'язок з учителями/ батьками, щоб упевнитись у тому, що дитина намагається змінити ситуацію.

Загрози і покарання не спрацюють. Можливо, на якийсь час це припинить булінг, та в перспективі може тільки посилити агресію і невдоволення. Буде зайвим концентрувати увагу на відчуттях дитини, яку булять. Той, хто виявляє агресію, як правило, відсторонюється від почуттів іншої людини.

Алгоритм дій адміністрації навчального закладу у разі отримання повідомлення про факт булінгу у закладі

У разі звернення дитини, її батьків (осіб, які їх замінюють) або працівника навчального закладу до представника адміністрації навчального закладу щодо булінгу алгоритм дій представника адміністрації закладу наступний:

■ якщо звернення (повідомлення) усне, допомогти заявникам оформити це

повідомлення письмово. Заява має бути оформлена належним чином, відповідно до вимог Закону України «Про звернення громадян» (має бути зазначено прізвище, ім'я, по батькові, місце проживання громадянина, викладено суть порушеного питання; письмове звернення повинно бути підписано заявником (заявниками) із зазначенням дат і підписів;

■ здійснити реєстрацію вказаної заяви у журналі заяв (зазначити дату, час прийому заяви, П.І.Б. того, хто реєстрував заяву);

■ повідомити директора закладу про заяву щодо факту булінгу;

■ директор закладу наказом створює Комісію про проведення розслідування факту булінгу із визначенням уповноважених осіб, скликає засідання комісії. До комісії з розслідування входять представники адміністрації, психологічної служби, педагоги (за потреби), батьки постраждалого та булера;

■ якщо комісія з розслідування визнала, що був наявний факт булінгу (цькування), а не одноразовий конфлікт чи сварка, тобто відповідні дії несли систематичний характер, то директор закладу повідомляє (впродовж доби) уповноважені підрозділи органів Національної поліції України (ювенальну поліцію) та Службу у справах дітей про випадок булінгу;

■ письмова відповідь заявнику надається у 10-денний строк.

Забороняється замовчувати (нехтувати, приховувати) виявлені факти булінгу або цькування.

Неправильні дії або бездіяльність можуть призвести до порушення законодавства. Законодавством передбачено інформування заявника (особи, яка здійснила повідомлення або звернення), а також у самому зверненні може бути зазначено, що заявник бажає бути поінформованим про подальший перебіг справи, бути присутнім під час розгляду звернення) про хід розгляду заяви щодо факту булінгу (впродовж 10 днів).

ЩО РОБИТИ, ЯКЩО ВАША ДИТИНА СТАЛА ЖЕРТВОЮ БУЛІНГУ

Порада батькам

ЯК ВІДРІЗНИТИ БУЛІНГ МІЖ ДІТЬМИ

Булінг супроводжується постійним (систематичним) реальним фізичним чи психологічним насиллям: жертву висміюють, залякують, дражнять, шантажують, б'ють, псують речі, розповсюджують плітки, бойкотують, оприлюднюють особисту інформацію та фото в соціальних мережах.

В ситуації булінгу завжди беруть участь три сторони: той, хто переслідує (булер), той, кого булять (жертва) та ті, хто спостерігають (спостерігачі).

Якщо булінг відбувся, він може повторюватися багато разів (систематично).

ЯК ЗРОЗУМІТИ, ЩО ВАШУ ДИТИНУ БУЛЯТЬ АБО ПІДДАЮТЬ ЦЬКУВАННЮ

Перше, що треба зрозуміти, діти неохоче розповідають про цькування у школі, а тому не слід думати, що у перший же раз, коли ви спитаєте її про це, вона відповість вам чесно.

Тому головна порада для батьків: бути більш уважними до проявів булінгу.

Якщо ваша дитина стала замкненою, вигадує приводи, щоб не йти до школи, перестала вчитись, то поговоріть з нею. Причина такої поведінки може бути не у банальних лінощах.

Також до видимих наслідків булінгу відносять розлади сну, втрату апетиту, тривожність, низьку самооцінку. Якщо дитину шантажують у школі, вона може почати просити додаткові гроші на кишенькові витрати, щоб відкупитись від булера.

Якщо цькуванню піддають вашу дитину, то обережно почніть з нею розмову. Дайте зрозуміти, що вам можна довіряти, що ви не будете звинувачувати її у тому, що дитина стала жертвою булінгу. Розкажіть їй, що немає нічого поганого у тому, щоб повідомити про агресивну поведінку щодо когось вчителю або дорослим. Також не слід у розмові з дитиною використовувати такі кліше, як «хлопчик має бути сильним та вміти постояти за себе», «дівчинка не повинна сама захищатись». Це тільки погіршить ситуацію.

Поради для учасників булінгу ЩО РОБИТИ, ЯКЩО ТИ СТАВ ЖЕРТВОЮ БУЛІНГУ

Перше правило – не тримати це у секреті. Розкажи батькам, учителям, дорослим, яким довіряєш, про те, що тебе ображають у школі.

Також не слід звинувачувати себе у тому, що тебе цькують (булять).

Якщо цькування у школі (словесне чи фізичне), йди до директора школи або заступника директора та розкажи всі подробиці факту булінгу. Також повідом про ситуацію батьків.

Звернись до психолога, щоб відновити відчуття впевненості у своїх силах та зрозуміти, як діяти далі.

ЩО РОБИТИ, ЯКЩО ВИ СТАЛИ СВІДКОМ ЦЬКУВАННЯ

Якщо цькують твого друга чи подругу, то одразу зверніться до дорослих: учителя, родичів, батьків.

Якщо твій друг чи подруга поділилися з тобою, що вони потрапили у ситуацію булінгу, обов'язково говори з ними про це. Вони потребують твоєї підтримки!

У жодному разі не слід приєднуватись до групи, що цькує, та висміювати проблеми свого друга чи подруги.

Якщо ви дорослий, який потерпав від булінгу колись, то не проходите повз. Спробуйте захистити дитину, яку ображають. При цьому не слід ображати дітей, які цькують, адже деякі роблять це, тому що самі постраждали від насильства (вдома, у спортивній секції, в іншій школі). У таких випадках вони можуть виміщати свій біль через знущання і приниження слабших за себе.

Деякі діти булять, щоб ловити на собі захоплені погляди оточуючих, а відчуття переваги над іншими приносить їм задоволення. До того ж, булячи когось, вони захищаються від цькування. Іноді такі діти дуже імпульсивні, не можуть контролювати свій гнів. У таких випадках справа нерідко доходить і до фізичного насильства.

Повідомте про булінг педагогів школи, батьків дитини.

ЩО РОБИТИ, ЯКЩО ІНШИХ ЦЬКУЄШ ТИ

Зрозумій, булінг – це твої дії, а не твоя особистість. Ти можеш ними керувати та змінюватися на краще. Пам'ятай, що булінг завдає фізичного та емоційного болю іншому, а тому подумай, чи дійсно ти цього прагнеш? Деякі речі можуть здаватися смішними та невинними, проте вони можуть завдати шкоди іншій людині.

До уваги учнів!

Психологічний супровід осіб, причетних до факту булінгу, здійснює соціальний педагог із практичним психологом. З цією метою в закладі проводяться консультаційні години у практичного психолога і соціального педагога, облаштовано скриньку довіри для учнів, оприлюднено інформацію з телефонами довіри.

☎ Дитяча лінія 116 111 або 0 800 500 225 (з 12.00 до 16.00);

☎ Гаряча телефонна лінія щодо булінгу 116 000;

☎ Гаряча лінія з питань запобігання насильству 116 000 або 0 800 500 335;

☎ Уповноважений Верховної Ради з прав людини 0 800 50 17 20;

☎ Уповноважений Президента України з прав дитини 044 255 76 75;

☎ Центр надання безоплатної правової допомоги 0 800 213 103;

☎ Національна поліція України 102.

У випадку здійснення булінгу Вам варто розповісти про це адміністрації закладу, психологу та соціальному педагогу, класному керівнику, батькам, щоб у короткий термін можна було відреагувати на факт булінгу (цькування) та віднайти шляхи вирішення проблеми.